

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2026 lähtien

Pohjanmaan hyvinvointialue

Hyväksytty: Aluehallitus 15.12.2025 § 237

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2026 lähtien.....	1
1. Yleiset periaatteet.....	3
2. Sosiaali- ja terveyskeskus	8
3. Sairaalapalvelut.....	15
4. Koti- ja asumispalvelut	20
5. Kuntoutus ja psykososiaaliset palvelut.....	32
6. Lapsiperhepalvelut ja lastensuojelu	52
7. Asiakasmaksujen perimättä jättäminen ja alentaminen	56

1. Yleiset periaatteet

Pohjanmaan hyvinvointialueen asiakasmaksukäsikirja on jaettu toimialoittain. Kunkin toimialan kohdalla on lyhyt kuvaus tarjottavasta palvelusta sekä kyseisen palvelun asiakasmaksut. Pohjanmaan hyvinvointialue päättää maksujen tarkistamisesta vuosittain, mikäli maksuja ei ole määrätty laissa tai asetuksessa.

Sovellettava lainsäädäntö

Kaikki Pohjanmaan hyvinvointialueen veloittamat maksut perustuvat sovellettavaan lainsäädäntöön, lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734 ja asetukseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 9.10.1992/912.

Maksun enimmäismäärä

Palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen (Asiakasmaksulaki 2 §).

Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut

Maksukyvyn mukaan määräytyviä maksuja koskevat päätökset ovat voimassa toistaiseksi. Maksu on kuitenkin tarkistettava asiakkaan tai tämän edustajan hakemuksesta taikka hyvinvointialueen aloitteesta silloin, jos:

- 1) asiakkaan tai hänen perheensä tulot ovat muuttuneet;
- 2) asiakkaan tai hänen puolisonsa oikeus 10 c, 10 d tai 10 g §:ssä säädettyihin vähennyksiin on muuttunut;
- 3) perheen olosuhteet ovat muuttuneet;
- 4) maksu osoittautuu virheelliseksi;
- 5) asiakkaalle laadittua asiakassuunnitelmaa muutetaan siten, että sillä on vaikutusta asiakasmaksun suuruuteen;
- 6) hyvinvointialueen maksuperusteita muutetaan siten, että sillä on vaikutusta asiakasmaksun suuruuteen.

Jos maksua koskeva päätös on perustunut asiakkaan tai hänen edustajansa antamiin virheellisiin tietoihin, maksu voidaan oikaista takautuvasti enintään yhden vuoden ajalta. (Asiakasmaksulaki 10 j §)

Terveystenhuollon maksukatto

Asiakasmaksujen enimmäismäärä (*maksukatto*) asiakkaalle on 815 euroa kalenterivuodessa (vuonna 2026). Alle 18-vuotiaiden käyttämistä palveluista perityt maksut lasketaan yhteen hänen huoltajansa maksujen kanssa.

Maksukaton täytyttyä

- asiakas saa maksukaton piiriin kuuluvat palvelut pääsääntöisesti maksutta
- lyhytaikaisesta laitoshoidosta tai laitospalvelusta peritään ns. ylläpitomaksuna enintään 26,80 euro hoitopäivältä.

Maksukattoon lasketaan mukaan

- terveyskeskuksen avosairaanhoidon lääkäripalvelujen maksut,
- fysioterapiamaksut
- sarjahoidon maksut
- sairaalan poliklinikkamaksut
- päiväkirurgian maksut
- lyhytaikaisen laitoshoidon ja laitospalvelun maksut terveydenhuollon ja sosiaalihuollon laitoksissa
- yö- ja päivähoidon maksut
- kuntoutushoidon maksut
- suun terveydenhuollon käynti- ja toimenpidemaksut (hammasteknisiä kuluja, kuten proteeseista, purentakiskoista, oikomiskojeista ja uniapneakiskoista aiheutuvia hammasteknisiä kuluja lukuun ottamatta)
- tilapäisen kotisairaanhoidon ja kotisairaalan maksut
- terapioiden perityt maksut sekä
- toimeentulotuella maksetut maksut.

Maksukattoon kerryttävät myös ostopalveluina tuotetut palvelut, jos ne kuuluvat hyvinvointialueen järjestämisvastuulle.

Maksukattoon ei lasketa mukaan maksuja

- sairaankuljetuksesta
- lääkärintodistuksista
- yksityislääkärin läheteellä tehdyistä laboratorio- ja kuvantamistutkimuksista
- sosiaalihuollon palveluista (lukuun ottamatta lyhytaikaista laitospalvelua)
- tulositonnuisista palveluista
- palvelusetelin omavastuista
- kuljetuspalvelujen omavastuista
- täysin yksityisistä palveluista, joiden järjestämisestä hyvinvointialue ei vastaa.

- Maksua, joka on peritty henkilöltä, jolla ei ole Suomessa kotikuntaa, lukuun ottamatta maksua, joka on peritty henkilöltä, jolla on Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen nojalla oikeus terveyspalveluihin samoin edellytyksin kuin Suomessa asuvalla henkilöllä tai joka rinnastetaan kunnan asukkaaseen.

Maksukattoon ei myöskään lasketa maksuja, jotka on korvattu asiakkaalle esimerkiksi työtapaturmavakuutuksen perusteella. (Asiakasmaksulaki 6 a §)

Asiakkaan on itse seurattava maksukaton täyttymistä ja ylittymistä. Alkuperäiset maksukuitit on säilytettävä, ja ne on esitettävä pyydettyä. Myös hyvinvointialueella on oikeus saada ja kerätä välttämättömiä tietoja asiakkaan maksukaton täyttymisen seuraamiseksi. Kun maksukatto on täytynyt, asiakkaalle myönnetään pyynnöstä vapaakortti. Vapaakortin myöntää se sosiaali- tai terveydenhuollon yksikkö, jossa asiakas on saanut hoitoa maksukaton täytyessä. Lääkekustannusten maksukatto on 636,12 euro (vuonna 2026, lasketaan kalenterivuositain), ja siitä vastaa Kela.

Sairaankuljetus

Sairaankuljetusajoneuvolla suoritetusta sairaankuljetuksesta voidaan periä enintään valtioneuvoston asetuksella vahvistetun taksan mukainen maksu. Tämä maksu voidaan periä myös silloin, kun annetun ensihoidon ansiosta potilaan tila on korjaantunut siinä määrin, että kuljetusta hoitopaikkaan ei ole tarvinnut suorittaa.

1 momentissa säädettyä maksua ei saa periä lääkärin määräämästä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon. (Asiakasmaksuasetus 10 §)

Etäpalveluista perittävät maksut

Etäpalveluilla tarkoitetaan ihmisten väliseen vuorovaikutukseen perustuvia reaaliaikaisia digitaalisia palveluja, joissa vähintään yksi osapuoli on eri paikassa kuin muut. Maksullinen etäpalvelu korvaa tavanomaista käyntiasiointiin perustuvaa sosiaali- tai terveyspalvelua ja vastaa sisällöllisesti perinteistä henkilökohtaiseen käyntiin perustuvaa hoito- tai palvelukontaktia. Käyntiasiointia korvaava maksullinen etäpalvelu ei siten ole yleinen, anonymisti annettu terveysneuvonta taikka yleistä ohjausta ja neuvontaa tarjoava chat-, sähköposti-, tekstiviesti- tai muu vastaava palvelu.

Mikäli etäpalveluna tuotetulla palvelulla ei ole erikseen määriteltyä maksua, palvelusta peritään vastaavaa palvelua koskeva asiakasmaksu. Jos palvelu on määritelty maksuttomaksi, etäpalveluna tuotettu palvelu on niin ikään asiakkaalle maksuton.

Etävastaanoton varatusta ja käyttämättä jätetystä ajasta peritään käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu samoin kuin vastaavasta käyntipalvelusta.

Etäpalvelut kerryttävät terveydenhuollon maksukattoa samalla tavoin kuin perinteiset käyntiin perustuvat terveydenhuollon palvelut.

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisten palvelujen maksut

Maksu omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta 13,70 € / vuorokausi (koskee yli 16-vuotiaita).

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisten palvelujen maksu määräytyy vuorokausien perusteella, kun taas lyhytaikaisen tilapäisen hoidon ja huolenpidon maksu määräytyy hoitopäivien (kalenterivuorokausien) perusteella.

Jos lyhytaikainen tilapäinen hoito (intervallihoito) jatkuu lakisääteisten vapaapäivien jälkeen, peritään normaali hoitopäivämaksu myös siltä päivältä, kun viimeinen lakisääteinen vapaapäivä päättyy.

Esimerkki: Omaishoidon asiakas on lyhytaikaisessa hoidossa ympärivuorokautisen palveluhoidon yksikössä maanantaista klo 10:stä perjantaihin klo 17:ään. Asiakasmaksu peritään seuraavasti:

Maanantai klo 10.00 – tiistai klo 9.59	Lakisääteinen vapaa 13,70 €
Tiistai klo 10.00 – keskiviikko klo 9.59	Lakisääteinen vapaa 13,70 €
Keskiviikko klo 10.00 – torstai klo 9.59	Lakisääteinen vapaa 13,70 €
Torstai klo 10.00 – klo 23.59	Intervallihoito 41,30 €
Perjantai klo 00.00 – klo 17.00	Intervallihoito 41,30 €

Summa: 123,70 €

Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu

Maksu peritään silloin, jos asiakas tai hänen edustajansa on varannut vastaanottoajan terveydenhuollon palveluihin tai sosiaali- tai terveydenhuollon lyhytaikaisen hoito- tai asumispalvelupaikan ja on ilman hyväksyttävää syytä ja varattua aikaa tai paikkaa ennalta peruuttamatta jäänyt saapumatta varattuna aikana vastaanotolle tai asianomaiseen yksikköön. Maksu peritään kuitenkin vain, jos maksun perimistä ei ole pidettävä kohtuuttomana ja asiakkaalle on varauksen yhteydessä ilmoitettu mahdollisuudesta periä tämä maksu sekä annettu ohjeet ajan peruuttamiseksi ennalta. Maksun perimistä sekä ajan tai paikan peruuttamista koskevat tiedot on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää niiden sisällön. Peruutus on tehtävä viimeistään yhtä arkipäivää ennen käyntiaikaa.

Maksu voidaan periä myös silloin, kun hyvinvointialue on asiakkaan tai tämän edustajan aloitteesta varannut asiakkaalle vastaanottoajan (esim. kutsu määräaikaistarkastukseen) ja asiakas on saanut tiedon tehdystä ajanvarauksesta. Maksua ei peritä alle 18-vuotiailta. Huomaa, että maksu voidaan veloittaa, vaikka käynti itsessään olisi maksuton.

(Asiakasmaksulaki 3 §)

Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun

Hyvinvointialue perii maksun pitkäaikaisesta ympärivuorokautisesta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta sekä jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta, vaikka palvelu keskeytyisi tilapäisesti asiakkaasta johtuvasta syystä. Jos palvelu kuitenkin keskeytyy yli viideksi päiväksi, maksua ei peritä viittä päivää ylittävältä ajalta. Jos palvelu keskeytyy hyvinvointialueesta johtuvasta syystä tai siksi, että asiakas on laitoshoidossa, maksua ei peritä myöskään mainitun viiden päivän ajalta. Jos palvelun keskeytys jatkuu koko kuukauden, maksua ei peritä lainkaan. (Asiakasmaksulaki 10 k §)

Keskeytyksestä huolimatta peritään täysi kuukausivuokra asumisesta ja täysi kuukausimaksu vedestä ja sähköstä. Mahdollisia keskeytyksiä ei huomioida myöskään laitevuokrissa, esim. turvapuhelimen vuokrassa, eikä perustarvikkeiden/hygieniatarvikkeiden kuukausimaksuissa, yleisten tilojen tarvikemaksussa ja maksussa yksikön siivousvälineiden käytöstä omaan huoneeseen.

Jos vuokrasopimus alkaa tai päättyy kesken kuukauden, laskemme maksun läsnäolopäivien mukaan. Tämä periaate koskee asumisvuokraa, sähköä, vettä, laitevuokria, perustarvikkeita/hygieniatarvikkeita, yleisten tilojen tarvikkeita ja yksikön siivousvälineiden käyttöä omaan huoneeseen.

Esimerkki:

Jos asumisyksikön kuukausivuokra on 400 € ja asiakas muuttaa sisään 17.11., hän maksaa vuokraa 14 päivältä: 186,72 €.

Laskelma:

Vuokra päivää kohden: $400 \text{ €} / 30 \text{ päivää} = 13,33 \text{ €} / \text{päivä}$

Vähennys: $16 \text{ päivää} * 13,33 \text{ €} = 213,28 \text{ €}$

Maksettava vuokra (14 päivää): $400 \text{ €} - 213,28 \text{ €} = 186,72 \text{ €}$

Hoito ja palvelut sotaveteraaneille, sotainvalideille ja sodan 26:ille

Sotaveteraanit ja sotainvalidit saavat Valtiokonttorin palveluiden lisäksi seuraavat etuudet: avustus silmälasien hankintaan 350 € (korkeintaan kerran vuodessa), maksuton hammashoito julkisella ja yksityisellä puolella mukaan lukien hammasproteesit ja hammasproteesien korjaus ilman maksukattoa sekä maksuttomat terveydenhuollon käynnit lääkärin vastaanotolla ja päivystyksessä terveysasemalla ja erikoissairaanhoidon poliklinikkamaksut. Sotien 26:ille ehdotetaan samaa hoitoa ja palvelua kuin sotaveteraaneille. (Aluehallituksen päätös 12.12.2022 § 225)

Maksuaika

Kaikkien asiakasmaksulaskujen normaali maksuaika on 21 päivää.

2. Sosiaali- ja terveyskeskus

Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyskeskuksen toimiala tarjoaa terveydenhuoltoa sekä sosiaalihuollon palveluja. Osana palvelujärjestelmää voidaan tarjota mahdollisuus palveluun sähköisissä kanavissa. Toimintaan sisältyvät sosiaalihuolto, perusterveydenhuollon avohoitopalvelut, erikoissairaanhoido ja suun terveydenhuolto.

Maksuttomat terveyspalvelut

Asiakasmaksulaki 5 §

Terveydenhuollon palveluista ovat maksuttomia:

- terveydenhuoltolain (1326/2010) 13–17 §:n, 19 §:n 1 kohdan sekä 24, 27 ja 29 §:n perusteella järjestetyt perusterveydenhuollon palvelut sekä hoitoon kuuluvat aineet ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarkoitetut hoitotarvikkeet
- terveydenhuoltolain 39 ja 40 §:n perusteella järjestetty ensihoito, lukuun ottamatta ensihoitoon liittyvää sairaankuljetusta; (30.12.2010/1329)
- poliklinikan antama tutkimus ja hoito alle 18-vuotiaalle henkilölle; (30.12.2020/1201)
- naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (SopS 53/2015) 25 artiklassa tarkoitettujen seksuaalisen väkivallan uhreja varten perustettujen tukikeskusten tarjoamat palvelut; (30.12.2020/1201)
- päihteitä käyttäville raskaana oleville suunnattujen äitiyspoliklinikoiden antama tutkimus, hoito ja seuranta; (30.12.2020/1201)
- psykiatrisen avohoidon toimintayksikössä annettu hoito siihen liittyvää osittaista ylläpitoa lukuunottamatta;
- vammaispalvelulain 33 §:n 1 momentissa tarkoitettulle hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle annettava hoito, ylläpito terveydenhuollon laitoshoidon aikana sekä hoitoon liittyvät kuljetukset; (14.4.2023/678)
- tartuntatautilain (1227/2016) 44 §:ssä tarkoitettut kansalliseen rokotusohjelmaan sisältyvät rokotukset, 45 §:n 1 momentissa tarkoitettut yleiset vapaaehtoiset rokotukset, 46 §:ssä tarkoitettut rokotukset Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa, 47 §:ssä tarkoitettut pakolliset rokotukset ja 48 §:ssä tarkoitettut työntekijän ja opiskelijan rokotukset, 4 §:n 2 momentissa tarkoitettun yleisvaarallisen tartuntataudin tutkimus, hoito ja hoitoon määrätty lääkkeet, yleisvaaralliselle tartuntataudille altistuneeksi todetun tai perustellusti altistuneeksi epäillyn karanteeni 60 §:n nojalla, yleisvaaralliseen tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn eristäminen 63 §:n nojalla sekä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen hoitoon määrätty lääkkeet sekä HIV-infektion, sankkerin, tippurin ja sukupuoliteitse tarttuvan klamydiainfektion tutkimus, hoito sekä hoitoon ja ehkäisyyn määrätty lääkkeet; (30.12.2020/1201)

- ihmisen elimen, kudoksien tai solujen elävän luovuttajan tutkimus ja hoito; (24.6.2010/654)
- alle 18-vuotiaalle henkilölle annettava hoito ja ylläpito siltä osin kuin hoitopäiviä kalenterivuodessa on kertynyt yli seitsemän sekä sarjassa annettava lääkinnällinen kuntoutus ja hyposensibilisaatio-, puhe- ja äänihäiriö-, säde- ja sytostaattihoito sekä muu vastaava hoito samoin kuin jatkuva dialyysihoito; (30.12.2010/1329)
- terveydenhuoltolain 29 §:ssä tarkoitettuun lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluva neuvonta, kuntoutustarvetta ja mahdollisuuksia selvittävä tutkimus sekä sopeutumisvalmennus ja kuntoutusohjaus; (30.12.2010/1329)
- terveydenhuoltolain 29 §:ssä tarkoitetun lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet sekä niiden sovitus, tarpeellinen uusiminen ja huolto paitsi silloin, kun apuvälineen tarve aiheutuu työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjien työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015), sotilasvammalain (404/1948), liikennevakuutuslain (460/2016), potilasvakuutuslain (948/2019) tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaan korvattavasta vahingosta tai ammattitaudista; (29.12.2022/1292)
- lääkärin määräämä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuva sisäänkirjoitetun potilaan kuljetus terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon; sekä (29.12.2022/1292)
- terveydenhuoltolain 28 §:ssä tarkoitettu hoito silloin, kun se annetaan päihde- ja riippuvuushoidon yksiköissä avohoitona. (29.12.2022/1292)

Terveyskeskuksen avohoitomaksut

Asiakasmaksuasetus 3 § ja 7 §

Lääkärisäkäynnit	30,20 €	• Peritään kolmelta ensimmäiseltä käynniltä / kalenterivuosi • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Koskee myös etävastaanottoa • Terveyskeskuslääkärin vastaanottomaksua ei peritä, kun lääkäri lähettää potilaan erikoissairaanhoidon vastaanotolle terveyskeskuksen käynniltä saman päivän aikana ja saman tulossyn vuoksi. • Yli 25-vuotiaat: ehkäisyvälineet maksullisia, samoin myös näihin liittyvät lääkärikäynnit maksullisia.
Käynnit sairaan- tai terveydenhoitajalla	-	• Maksua ei peritä

Päivystysmaksu	41,40 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Kello 20.00–8.00 sekä lauantaisin, sunnuntaisin ja pyhäpäivinä.
Erikoissairaanhoidon erikoislääkärin vastaanotto terveyskeskuksessa	71,30 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
Sarjassa annettava hoito	19,90 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Vähintään kolme peräkkäistä suunnitelmallista käyntiä sarjassa • Enintään 45 kertaa/kalenterivuosi
Lääkärin kotikäynti	27,60 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Ei peritä asiakkailta, jotka kuuluvat säännöllisen kotihoidon ja ympärivuorokautisen palveluasumisen piiriin.
Maksu peruuttamattomasta ajasta tai myöhässä peruutettu aika	60,60 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä. • Peruutus on tehtävä viimeistään yksi arkipäivä ennen käyntiaikaa.

Hoitoon kuuluvat tarvikkeet

Maksuttomia pitkäaikaissairaille eli henkilöille, joiden hoito on kestänyt kauemmin kuin 3 kuukautta, henkilöille, joilla on käynnissä lääkärin tai muun hoitohenkilökunnan hoitosuunnitelmaan perustuva selvitys jossakin yksikössämme tai muussa hoitolaitoksessa, aineet on hyväksytty sopimustuotteina.

Erikoissairaanhoidon avohoito

Poliklinikkamaksu	71,30 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Ei peritä henkilöiltä, jotka palaavat toiseen hoitoyksikköön tai ympärivuorokautiseen palveluasumiseen (Asiakasmaksuasetus 8 §)
Poliklinikkamaksu (etävastaanotto)	56,70 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
Päiväkirurgia	233,80 €	• Peritään myös alle 18-vuotiailta (Asiakasmaksuasetus 8 §) • Päiväkirurgisesta toimenpiteestä, joka tehdään leikkaussalissa ja joka edellyttää yleisanestesiaa, laajaa puudutusta tai suonen sisäisesti annettavaa lääkitystä peritään poliklinikkamaksun sijasta päiväkirurgiamaksu. (Asiakasmaksuasetus 8 a §)
Sarjassa annettava hoito (erikoissairaanhoito)	19,90 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Vähintään kolme peräkkäistä suunnitelmallista käyntiä sarjassa neljän viikon aikana • Enintään 45 kertaa/kalenterivuosi
Maksu peruuttamattomasta ajasta tai myöhässä peruutettu aika	60,60 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä. • Peruutus on tehtävä viimeistään yksi arkipäivä ennen käyntiaikaa.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuolto on maksutonta alle 18-vuotiaille lapsille. Sotaveteraaneille maksuton hammashoito julkisella ja yksityisellä puolella mukaan lukien hammasproteesit ja hammasproteesien korjaus ilman maksukattoa.

Perusmaksu suuhygienisti	14,80 €
Perusmaksu hammaslääkäri	19,10 €
Perusmaksu erikoishammaslääkäri	28,10 €
Hammaskuvat	12,30 €
Panoraamaröntgenkuvaukset	27,60 €
Ehkäisevän hoidon käyntimaksu	12,30 €
Toimenpide, vaativuusluokka 0–2	12,30 €
Toimenpide, vaativuusluokka 3–4	27,60 €
Toimenpide, vaativuusluokka 5–7	54,70€
Toimenpide, vaativuusluokka 8–10	80,20 €
Toimenpide, vaativuusluokka 11–	112,50 €
Proteesin pohjaus	80,20 €
Proteesin korjaus	54,70 €
Akryyliosa- ja kokoproteesi	268,30 €
Kruunut ja sillat hampaalta	268,30 €
Rankaproteesi	325,60 €

Käyttämättä jätetystä ja peruuttamattomasta varauksesta veloitetaan 18 vuotta täyttäneiltä 60,60 €. Peruutus on tehtävä viimeistään yksi arkipäivä ennen käyntiaikaa.

Lääkärintodistukset ja -lausunnot

Lääkärin ja hammaslääkärin todistuksesta ja lausunnosta voidaan periä todistuksen ja lausunnon laadusta riippuen enintään 60,60 euroa, jollei kyse ole sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 5 §:n 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetusta maksuttomasta perusterveydenhuollon todistuksesta tai lausunnosta. Ajokorttilaissa (386/2011) säädetyn ajo-oikeuden saamiseksi tai säilyttämiseksi tarvittavasta lääkärintodistuksesta voidaan kuitenkin periä enintään 72,80 euroa. (Asiakasmaksuasetus 23 §)

Todistusmaksun lisäksi peritään tavallinen käyntimaksu tai poliklinikkamaksu (myös etävastaanotosta). Todistusmaksu peritään myös alle 18-vuotiailta. Todistusmaksuja ei lueta maksukattoon.

Lääkärintodistusten ja -lausuntojen maksut

Maksuttomat todistukset ja lausunnot	-	• Hoitoon liittyvä lausunto • Terveystodistuksen B-todistus lääkekorvauksesta, kuntoutuksesta ja työkyvyttömyydestä • A-todistus • A-todistus sairaan lapsen hoidosta • Todistus matkakorvausta varten • Äitiystodistus • Karanteenitodistus • Todistus hoitotarvikkeiden ilmaisjakelua varten • Edunvalvontaa varten annettava todistus holhousviranomaiselle tai tuomioistuimelle näiden pyynnöstä (Holhouslaki 90 §)
Maksulliset todistukset ja lausunnot	60,60 €	• Elintarviketyöntekijän salmonellatodistus • HIV-todistus • TBC-todistus • Rokotustodistus • Todistus INVA-pysäköintiä varten • Suppean lomakkeen täyttäminen • Todistus kuljetuspalvelua varten • B-lausunto verotusta tai eläkettä varten • Erikoissairaanhoidon B-todistus • Merimiestodistus • Todistus sukelluslupaa varten • Todistus lentolupaa varten • C-lausunto

		• Laajan lomakkeen täyttäminen • T-todistus • Todistus tai lausunto vieraalla kielellä • E-lausunto (ilman potilasasiakirjojen kopioita)
	72,80 €	• ajokorttitodistus

3. Sairaalapalvelut

Pohjanmaan hyvinvointialueen sairaalapalveluiden toimiala käsittää akuuttisairaalan ja hoito-osastot, joiden päätehtävänä on tuottaa kiireellistä ja suunniteltua erikoissairaanhoidoa koko alueelle. Somaattisen hoidon lisäksi tarjotaan tarvittaessa kriisi- ja sosiaaliavun päivystystä. Sairaalapalveluihin kuuluvat myös diagnostiset ja lääkinnälliset tukipalvelut.

Akuuttisairaala

Yhteispäivystysmaksu	71,30 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • Jos potilas poliklinikalla suoritetun tutkimuksen jälkeen otetaan välittömästi sairaalaan hoidettavaksi, peritään häneltä maksu lyhytaikaisesta laitoshoidosta. (Asiakasmaksuasetus 8 §)
Yhteispäivystysmaksu (etävastaanotto)	56,70 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
Kriisi- ja sosiaalipäivystys	-	• Maksuton

Hoito-osastot

Hoitopäivämaksu	71,50 €	• Maksu lyhytaikaisesta laitoshoidosta • Peritään kalenterivuorokautta kohden (vuorokausi vaihtuu klo 00.00) • "Hoitopäivämaksun saa periä vain kerran kalenterivuorokaudelta. Jos asiakas siirtyy välittömästi toiseen laitokseen, lähettävä laitos ei saa periä maksua siltä päivältä, jona asiakas siirtyy." (Asiakasmaksuasetus 12 §)
-----------------	----------------	---

		• Maksu veloitetaan sekä yleislääketieteen osastoilla että erikoissairaanhoidossa. • Alle 18-vuotiailta lapsilta laskutetaan korkeintaan 7 hoitopäivää/kalenterivuosi • ”Lyhytaikaisesta laitoshoidosta ei saa periä 12 §:ssä tarkoitettua maksua niiltä täysiltä vuorokausilta, jolloin palvelun käyttäjä on hoitojakson aikana poissa laitoksesta.” (Asiakasmaksuasetus 32 §)
Hoitopäivämaksu (vapaakortti)	26,80 €	• Maksukaton täytyttyä (vapaakortti) • Maksu lyhytaikaisesta laitoshoidosta • Peritään kalenterivuorokautta kohden • Maksutonta alle 18-vuotiaille lapsille
Hoitopäivämaksu vammaisen henkilön tai erityishuollossa olevan henkilön lääkinällinen kuntoutus	24,60 €	• ”Vammaispalvelulain (675/2023) 2 §:ssä tarkoitetulle vammaiselle henkilölle ja kehitysvammaisten erityishuollossa annetussa laissa tarkoitetussa erityishuollossa olevalle henkilölle terveydenhuoltolain 29 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettuna laitoshoidona annetusta kuntoutushoidosta saadaan periä enintään 24,60 euroa hoitopäivältä. (3.10.2024/543)” (Asiakasmaksuasetus 14 §) • Peritään kalenterivuorokautta kohden (vuorokausi vaihtuu klo 00.00) • Maksukaton täyttymisen jälkeen maksuja ei peritä. • Alle 18-vuotiailta lapsilta laskutetaan korkeintaan 7 hoitopäivää/kalenterivuosi • Asiakasmaksuasetuksen 14 §:n piiriin kuulumattomilta potilailta

		peritään tavallinen osastokuntoutuksen hoitopäivämaksu (71,50 € / vapaakortin saamisen jälkeen 26,80 €)
Päivä- ja yöhoito	32,80 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä • ”Jos hoidollisista syistä on tarkoituksenmukaista, että henkilö on terveyskeskuksessa, sairaalassa tai sen toimintayksikössä taikka sosiaalihuollon laitoksessa tai muussa toimintayksikössä hoidettavana vain joko päivällä tai yöllä, voidaan häneltä periä 12 §:ssä säädetyn maksun sijasta enintään 30,70 euroa vuorokaudessa. (3.10.2024/543)” (Asiakasmaksuasetus 13 §) • Peritään poliklinikkakäynneistä, jotka tapahtuvat osastolla.
Huone omaisille	40,00 €	• Peritään kalenterivuorokautta kohden • Ateriat sisältyvät maksuun • Esim. perhehuone synnytyksessä
Hengityshalvauspotilaat	-	• Hengityshalvauspotilailta ei peritä asiakasmaksuja

Kotisairaala ja palliatiivinen keskus

Kotisairaalapalvelu korvaa lyhytaikaisen laitoshoidon.

Kotikäynti, sairaanhoitaja (perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito)	17,50 €	• Enintään 3 käyntimaksua/vrk • Maksukaton täyttymisen jälkeen ei peritä maksua • Koskee myös fyysisen käynnin korvaavaa etävastaanottoa
---	----------------	--

		• Maksua ei peritä, jos potilas saa hyvinvointialueen myöntämää säännöllistä kotihoitoa • Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa peritään maksu kotikäynneistä • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
Kotikäynti, lääkäri (perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito)	27,60 €	• Käyntikohtainen maksu • Maksukaton täyttymisen jälkeen ei peritä maksua • Koskee myös fyysisen käynnin korvaavaa etävastaanottoa • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
Maksu perusterveydenhuollon käynnistä päivä- ja kotisairaalan vastaanotolla - sairaanhoitaja - lääkäri	0 € 30,20 €	• Hoidosta, jota ei voi antaa kotikäynnillä • Kotikäynnit, jotka siirretään vastaanotolle erityisestä syystä • Maksukaton täyttymisen jälkeen ei peritä maksua • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
Erikoissairaanhoidon poliklinikkamaksu päivä- ja kotisairaalan vastaanotolla ja palliativisessa keskuksessa	71,30 €	• Erikoislääkärin määräämät yksittäiset käynnit, jos sarjakäyntien kriteerit eivät täyty • Poliklinikkamaksu peritään sekä sairaanhoitaja- että lääkärikäynneistä • Koskee myös fyysisen käynnin korvaavaa etävastaanottoa • Ei peritä hoito-osastolle sisäänkirjatuilta potilailta • Maksukaton täyttymisen jälkeen ei peritä maksua • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
Sarjakäynti päivä- ja kotisairaalan vastaanotolla (erikoissairaanhoito)	19,90 €	• Enintään 3 vastaanottomaksua/vrk • Vähintään kolme peräkkäistä suunnitelmallista käyntiä sarjassa neljän viikon aikana

		• Sarjakäynneistä peritään maksu enintään 45 kertaa/kalenterivuosi • Maksukaton täyttymisen jälkeen ei peritä maksua • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
Päivä- ja yöhoito (yleislääketieteen osasto)	32,80 €	• Peritään kalenteripäivittäin yleislääketieteen hoito-osastolla tehtävistä poliklinikkakäynneistä • ”Jos hoidollisista syistä on tarkoituksenmukaista, että henkilö on terveyskeskuksessa, sairaalassa tai sen toimintayksikössä taikka sosiaalihuollon laitoksessa tai muussa toimintayksikössä hoidettavana vain joko päivällä tai yöllä, voidaan häneltä periä 12 §:ssä säädetyn maksun sijasta enintään 30,70 euroa vuorokaudessa. (3.10.2024/543)” • ” (Asiakasmaksuasetus 13 §) • Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä

Laitoshoido

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksut perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 7 c §:ään ja lyhytkestoisen laitoshoidon maksut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (912/1992) 12 §:ään. Pitkäaikaisen laitoshoidon maksu veloitetaan hoidon aloituspäivästä lähtien, kun ympärivuorokautisen hoidon arvioidaan kestävän kauemmin kuin kolme kuukautta. Muussa tapauksessa maksu määrätään, kun henkilö on ollut laitoshoidossa yli kolme kuukautta ja hoidontarpeen arvioidaan jatkuvan. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, ja asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä vähintään 131 euroa. Maksuun sisältyvät asuminen, ateriat ja lääkkeet.

4. Koti- ja asumispalvelut

Pohjanmaan hyvinvointialueen koti- ja asumispalvelujen toimiala käsittää henkilöiden kotona annettavat hoidon ja palvelut sekä asumispalvelut. Ympäri vuorokautinen palveluasuminen ja yhteisöllinen asuminen on asukkaan koti.

Kotiin annettavat palvelut

Kotiin annettaviin palveluihin lukeutuvat kotihoito ja tukipalvelut. Kotihoito käsittää hoidon ja huolenpidon, toimintakykyä ja vuorovaikutusta edistävän ja ylläpitävän toiminnan sekä terveydenhuoltolain 25. §:n mukaisen kotisairaanhoidon.

Maksut jatkuvista ja säännöllisistä kotiin annettavista palveluista ja yhteisöllisestä asumisesta määräytyvät palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyn ja perheen koon mukaan. Maksuperuste määräytyy asiakkaan palvelupäätöksen perusteella. Jos palvelun tarpeessa tai palvelun saatavuudessa tapahtuu muutoksia, palvelupäätöstä on muutettava ja maksuperustetta tarkistettava.

Tilapäisestä kotihoidosta peritään käyntimaksu. Kotihoidon ja palveluasumisen yhteydessä annettavista ja asiakkaan suunnitelmaan sisältyvistä tukipalveluista saa veloittaa kohtuullisen maksun. Asiaksmaksun vahvistamiseksi käytetään tuloksetyökalua.

Yhteisöllinen asuminen

Sosiaalihuoltolaki 21 b §, Asiaksmaksulaki 10 h §

Yhteisöllistä asumista varten asiakkaalle järjestetään turvallinen ja esteetön asumisyksikkö, jossa asiakkaan käytössä on tarpeita vastaava huoneisto ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Yhteisöllisen asumisen palvelut järjestetään erikseen esimerkiksi tukipalveluina, kotihoitona ja tarvittaessa muuna sosiaalipalveluna.

Yhteisöllisen asumisen jatkuvan ja säännöllisen palvelun maksu määräytyy asiakkaan tarpeiden, palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyn ja perheen koon mukaan, samalla tavoin kuin kotihoidon maksussa. Asiakkaan palvelukokonaisuuden on vastattava palvelupäätöksen sisältöä. Jos palvelujen tarpeessa tai tarjoamisessa tapahtuu muutoksia, palvelupäätöstä on muutettava ja myös maksupäätöstä tarkistettava.

Taulukko: Jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon tulorajat ja maksut

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	699	1290	2025	2503	3030	3481

	Maksuprosentti perheen koon mukaan					
Palvelutunnit kuukaudessa	1 henkilö	2 henkilöä	3 henkilöä	4 henkilöä	5 henkilöä	6 henkilöä tai enemmän
4 tuntia tai vähemmän	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 tai enemmän	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

Esimerkkilaskelma, palveluntarve 20 t / kuukausi

Bruttotulot 2000 €/kk – 699 € (yhden hengen talouden vähennys) x 0,26 (palveluntarve 20 t/kk)
= 338,26 €/kk kotihoitomaksu.

Muut kotihoidon maksut

Tilapäinen lyhytaikainen kotihoito, käyntimaksu	• 17,50 € / käynti • enintään 3 käyntimaksua / vuorokausi • ei lasketa mukaan maksukattoon
Kotisairaanhoidon käynti	• 17,50 € / käynti • enintään 3 käyntimaksua / vuorokausi • lasketaan mukaan maksukattoon
Etäkäynti (säännöllinen kotihoito)	• Jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon maksut • Käyttöä edellyttävät laitteet sisältävät leasingtabletin, johon on asennettu virtuaalihoivapalvelu - ohjelmisto ja toimiva verkkoyhteys.
Lääkerobotti (ja etäkäynti)	• Säännöllisen kotihoidon asiakkailla lääkeautomaattien lääkkeiden laittoon ja mahdollisiin hälytyskäynteihin käytetty aika huomioidaan säännöllisen kotihoidon palvelun määrässä ja kuukausimaksussa. • Lääkeautomaattien osalta palveluajaksi on määritetty 2 tuntia/kk • Lääkerobotin yhteydessä suoritettavasta etäkotihoitosta

	peritään jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon mukainen maksu • Jos lääkerobotin tehdään etäkäynti, niin maksu kuten etäkäynti (kotihoito)
Lääkerobotti, lääkeshoidon tueksi asiakkaille, joilla on tilapäistä kotihoitoa	• Laitevuokra 39,10 € / kuukausi • 17,50 € / käynti
Kylvetyspalvelu	• 17,50 € / kerta • Tarjotaan kun asiakkaan suihkutilat ovat riittämättömät tai sopimattomat
Omaishoidon kotilomitus	• 17,50 € (3 h tai vähemmän) • 35,00 € (yli 3 h)

Kotihoidon tukipalvelut

Kotihoidon tukipalveluiden avulla tuetaan kotona selviytymistä. Tukipalveluita ovat muun muassa ateria-, kylvytys- ja turvapuhelinpalvelut sekä muut teknologiset palvelut.

Tukipalveluihin kuuluvat lisäksi kauppapalvelu ja apteekkipalvelu.

Osa palveluista järjestetään vain sotainvalideille/rintamaveteraaneille, kuten esimerkiksi lumityöt ja ruohonleikkuu. Muut ohjataan yksityisen palvelun piiriin, ja he voivat silloin hyödyntää oikeutta kotitalousvähennyksen tekemiseen.

Tukipalveluiden maksut

Ateriapalvelu, kotiin kuljetettu	• 9,70 € / annos • jäähdytetty ateria
Turvapuhelin tai ovihälytin	• Laitevuokra 39,10 € / kuukausi • Korvaus rikkoutuneesta tai kadonneesta turvapuhelimesta tai rannekkeesta peritään asiakkaalta sen suuruisena, kuin hyvinvointialue maksaa hankkiessaan rikkoutuneen/hävinneen laitteen tilalle uuden vastaavan laitteen. Korvaus peritään näissä tilanteissa, vaikka palvelu päättyisikin.
Turvahälytys, käyntimaksu	• 36,70 € / käynti (tilapäinen kotihoidon asiakas / tukipalveluasiakas) • Kuluneen ajan mukaan (säännöllinen kotihoidon asiakas)
Päivätoiminta • koko päivä: lounas ja kahvi sisältyvät hintaan • puoli päivää: lounas sisälty hintaan	• 23,20 € / kerta (koko päivä 5-6 h) • 11,60 € / kerta (puoli päivää, 3 h) • Peruminen on tehtävä viimeistään edellisenä päivänä. • Maksu ei periä, jos peruuttamatta jättämiselle on hyväksyttävä syy, esim. akuutti sairastuminen.

Päivätoiminta omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana	• 3,40€ / kerta • Neljä kertaa vastaa yhtä lakisääteistä vapaavuorokautta • Peruminen on tehtävä viimeistään edellisenä päivänä. • Maksua ei periä, jos perumatta jättämiselle on hyväksyttävä syy, esim. akuutti sairastuminen • Maksu ei lasketa mukaan maksukattoon.
Kuljetus (esim. kylvetyspalvelu, päivätoiminta, ruokaostokset)	• 4,50 € / yhdensuuntainen matka
Lumenluonti, ruohonleikkuu	• 15,90 € / kerta
Kauppapalvelu	• 15,90 € / kerta
Vaatehuoltopalvelu	• Asiakkaita ohjataan hankkimaan palvelu omaiselta tai yksityisiltä palveluntarjoajilta. Jos palkataan yksityinen tuottaja, asiakkaalla on oikeus kotitalousvähennykseen. • Vaatehuoltopalvelua koskeva päätös perustuu yksilölliseen arvioon, jossa huomioidaan taloudelliset ja sosiaaliset tekijät. • Tuloraja (bruttotulo), joka huomioidaan vuonna 2026, on 1450 € / kuukausi (yksin asuva) 2 700 € / kuukausi (pariskunta) 5 000 €:n säästöt (yksin asuva) 8 000 €:n säästöt (pariskunta) • 12,20 € / kerta • Enintään 48,80 € / kuukaudessa

Siivouspalvelu	• Asiakkaita ohjataan hankkimaan siivouspalvelu omaiselta tai yksityisiltä palveluntarjoajilta. Jos palkataan yksityinen tuottaja, asiakkaalla on oikeus kotitalousvähennykseen. • Siivouspalvelua koskeva päätös perustuu yksilölliseen arvioon, jossa huomioidaan taloudelliset ja sosiaaliset tekijät. • Tuloraja (bruttotulo), joka huomioidaan vuonna 2026, on 1 450 €/kuukausi (yksin asuva) 2 700 €/kuukausi (pariskunta) 5 000 €:n säästöt (yksin asuva) 8 000 €:n säästöt (pariskunta) • Myönnettävään siivouspalveluun kuuluu kodin ylläpitosiivous 1 kerta / kk (2 tuntia / kerta). • Ylläpitosiivous pitää sisällään lattioiden imuroinnin ja kosteapyyhinnän sekä mattojen imuroinnin käytetyissä tiloissa, wc tilojen/kylpyhuoneen ja keittiön siivouksen sekä roskien viennin ja pölyjen pyyhinnän. • Ei sisällä kaappien ja hyllyjen siivousta, mattojen vientiä ulos eikä ikkunoiden pesua. • 30,50 € / tunti
Asiointi	• 36,70 € / käynti (tilapäinen kotihoidon asiakas / tukipalveluasiakas) • Kuluneen ajan mukaan (säännöllinen kotihoidon asiakas)

lääkäiden ihmisten yhteisöllisen asumisen ateriapalvelumaksu

Aamiainen (sis. kahvi)	2,00 €
Lounas (sis. kahvi)	8,30 €
Päivällinen (sis. kahvi)	4,40 €
Iltaapala (sis. kahvi)	2,00 €
Ateriapalvelu	16,70 € / dag
Ateriapalvelun kotiinkuljetus / päivä	2,20 € / dag
Ateriamaksu / kuukausi	501,00 € / månad

lääkäiden ihmisten yhteisöllisen asumisen muut maksut

Vaatehuoltopalvelu	• 12,20 € / kerta • enint. 48,80 € / kuukausi
Maksu yhteisten yleisten tilojen laitteiden, välineiden, huonekalujen ja tarvikkeiden käytöstä	• 37,70 € / kuukausi

SHL:n mukaiset liikkumista tukevat palvelut (kuljetuspalvelu)

Sosiaalihuoltolain 23 §:n mukaisia liikkumista tukevia palveluja myönnetään pääosin sosiaalisin perustein ja tarpeen perusteella. Liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä ja joilla on hyvin perusteltu tarve kuljetuspalveluun yksilökohtaisesta elämäntilanteesta ja tarpeista johtuen.

Vuoden 2026 tulo- ja säästörajat ovat:

1450 €/kk yksin asuva

2 700 €/kk pariskunta

5 000 €:n säästöt, yksin asuva

8 000 €:n säästöt, pariskunta

Ostavastuu

Enimmäiskilometrimäärä	Aikuiset (19 v ->)
15	2,20 €
22	4,70 €
25	5,50 €
30	6,50 €
35	7,40 €
40	8,10 €
45	8,90 €
50	9,60 €
60	11,20 €
70	12,80 €
80	14,30 €
90	15,60 €
100	16,90 €
110	20,40 €
120	22,00 €
130	23,50 €

140	25,20 €
150	26,30 €
160	27,80 €
170	29,20 €
180	31,10 €
190	32,70 €
200	34,50 €
220	37,20 €
240	40,30 €
260	43,60 €
280	46,60 €
300	49,90 €

Kiertävä perhehoito

Perhehoitolaki 263/2015

Kiertävä perhehoito on hoidon tai muun osavuorokautisen huolenpidon järjestämistä hoidettavan kotona. Perhehoitaja tulee omaishoidettavan kotiin sijaistamaan hoitajaa tämän vapaapäiviksi. Hyvinvointialue tekee toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa. Perhehoidon maksut määräytyvät palvelutuntien lukumäärän mukaan.

Kiertävä perhehoito asiakkaan luona omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana (ei kerrytä maksukattoa)	• 3,40 € (enint. 6 h) • 6,80 € (6 h – 12 h) • 13,70 € (12 h – 24 h)
--	--

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Pitkäkestoisen tehostetun palveluasumisen maksuista määrätään asiakasmaksulain 7 c §:ssä. Hyvinvointialue saa periä asiakkaalta kuukausimaksun mainitusta palvelusta. Maksu vahvistetaan asiakkaan (ja mahdollisen puolison) kuukausittaisen nettotulojen perusteella. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty laissa säädetty vähennykset.

Jos asiakkaan avio- tai avopuoliso jää kotiin asumaan ja tehostettuun palveluasumiseen siirtyvän henkilön tulot ovat suuremmat, palvelumaksu saa vähennysten jälkeen olla enintään 42,5 prosenttia puolisojen yhteenlasketuista kuukausituloista. Tällöinkin on nettotuloista ensin tehtävä laissa säädetty vähennykset. Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä vähintään 195 euroa kuukaudessa. Asiaksmaksun vahvistamiseksi käytetään tulotoselvityslomaketta.

Maksun perusteena olevat tulot

Kun 7 c §:n mukaisia maksuja määritetään, otetaan huomioon asiakkaan (ja hänen puolisonsa) jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen (nettotulot). Maksun perusteena olevat tulot (10 b §):

- eläkkeet, myös ulkomailta saadut
- hoitotuki
- vuosittain toistuvasti saatuja tuloja ovat esimerkiksi osinko- ja korkotulot
- vuokratulot
- muut säännölliset tulot
- laskennallinen metsätulo

Asiaksmaksuja laskettaessa tuloista tehtävät vähennykset

Ennen kuin pitkäaikaisen palveluasumisen maksut määrätään, asiakkaan tuloista on tehtävä seuraavat vähennykset (10 c ja 10 d §)

- Palveluasumisen vuokra vähennettynä asumistuella
- Laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä tarkoitetun terveydenhuollon ammattihenkilön määräämien ja sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden todelliset kustannukset, kuitenkin enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun verran.
- Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset vähennetään asiakkaan tai hänen edustajansa hakemuksesta siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi.

- Edunvalvojan palkkion perusmaksu, jonka suuruudesta säädetään holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 44 §:n 5 momentin nojalla. Edunvalvojavaltuutetun palkkio kuitenkin enintään edellä tarkoitetun edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena.
- Asumiskustannukset otetaan huomioon seuraavasti:
 - omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut viimeisten kuuden kuukauden ajalta. Vähennys on voimassa niin kauan, kun menot ovat ajankohtaiset, mutta korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.
 - vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 52 §:ssä tarkoitetulta vuokralaisen irtisanomisajalta
 - asumisoikeusasunnon asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) 16 §:ssä tarkoitettu käyttövastike ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut kolmelta kuukaudelta.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen maksut

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kuukausimaksu	Asiakasmaksulain mukaan
Palveluasunnon vuokra	Palveluyksikön mukaan
Vähimmäissumma henkilökohtaiseen käyttöön	195,00 € / kuukausi
Perustarvikemaksu hygieniatuotteet: <i>wc-paperi, suihkusaippua, shampoo, hammasharja ja -tahna (ei tuotteet hammasproteesien puhdistukseen) ja perusvoide (ei reseptilääke)</i>	8,20 € / kuukausi
Tilapäinen hoito, intervallihoito ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa (ei lasketa mukaan maksukattoon)	41,30 € / kalenterivuorokausi
Maksu omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana tarjottavista palveluista	13,70 € / vuorokausi

5. Kuntoutus ja psykososiaaliset palvelut

Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntoutuksen ja psykososiaalisten palveluiden toimialaan kuuluvat kuntoutus-, psykososiaaliset ja vammaispalvelut.

5.1. Kuntoutus

Kuntoutuspalvelut kuuluvat olennaisena osana muihin avohoidon, kotihoidon, palveluasumisen ja osastohoidon palveluihin. Palveluita voidaan tarjota digitaalisina palveluina, fyysisinä kotikäynteinä tai palveluyksiköissä.

Avokuntoutus

Kuntoutuspalvelut ovat kohdennettuja, ja ne voivat käsittää mitä tahansa yksittäisistä hoitokerroista monialaisiin selvitys- ja kuntoutusohjelmiin käypä hoito -suositusten ja tutkitusti toimivien menetelmien mukaan. Kuntoutuksen perustan muodostaa kuntoutussuunnitelma, joka laaditaan yhdessä kuntoutuksen saajan kanssa tämän yksilöllisistä tarpeistaan lähtien ottaen huomioon henkilön ja hänen omaistensa resurssit.

Kuntoutukseen sisältyy luonnollisena osana apuvälineiden tarpeen arviointi, ja apuvälineiden tulee tukea henkilön arjen toiminnallisuutta kotona, työssä tai muilla tärkeillä elämänalueilla. Ikääntyneen henkilön kotona asumisen tukipalveluja annetaan ennaltaehkäisevinä kuntoutustoimina kotona sekä säännöllisen päivätoiminnan muodossa. Monialainen kotikuntoutus tarkoittaa intensiivistä kuntoutusjaksoa, jonka tavoitteena on lisätä henkilön itsenäisyyttä arjessa.

Maksuttomat palvelut
• Alle 18-vuotiaiden lasten hoito ja terapia • Apuvälinelainausta • Vammaisten henkilöiden kuntoutusohjaus • Rintamaveteraanien ja sotainvalidien kuntoutus

Fysiatrinen poliklinikka

Käynti fysiatrilla	71,30 €
--------------------	---------

Sarjassa annettava hoidon maksut

Maksu voidaan periä enintään 45 hoitokerralta kalenterivuoden aikaan.

	<i>Maksu hoitokertaa tai käyntiä kohden</i>
Lääketieteellinen kuntoutus sairaalassa	19,90 €
Fysioterapia	19,90 €
Puheterapia	19,90 €
Ravitsemusterapia	19,90 €
Toimintaterapia	19,90 €
Lymfaterapia	19,90 €
Kotikuntoutus	19,90 €
Kuntoutusryhmät	19,90 €

Toimintakykyä tukevat liikuntaryhmät

Perusliikkumista ja toimintakykyä tukevat ryhmät	40 € / 10 kertaa
--	-------------------------

Tehostettu kotikuntoutus

Tehostettu kotikuntoutus	• 17,50 € / käynti • enintään 3 käyntimaksua / vuorokausi • lasketaan mukaan maksukattoon
--------------------------	--

5.2 Vammaispalvelut

Vammaispalvelu on palvelua henkilöille, joilla on sairauden tai vamman seurauksena pitkäaikaisia tai pysyviä vaikeuksia osallistua arjen toimintoihin itsenäisesti.

Vammaispalvelulain nojalla myönnettävät palvelut ovat pääsääntöisesti maksuttomia.

Voimassa oleva lainsäädäntö

Asiakasmaksulaki 4 §, 7 c §, 7 g §, 12 §, 14 §, asiakasmaksuasetus 21 §. L vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987, L kehitysvammaisten erityishuollosta 591/1977, vammaispalvelulaki 675/2023 (voimaan 1.1.2025)

1.1.2025 voimaantuleva uusi vammaispalvelulaki (675/2023) kumoaa vanhan vammaispalvelulain (380/1987) ja lain kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977). Uudessa vammaispalvelulaissa on kolmen vuoden siirtymäaika, jonka aikana vanhan vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaiset päätökset käsitellään uuden vammaispalvelulain mukaisiksi. Asiakasmaksulakia on muutettu (678/2023) vastaamaan uuden vammaispalvelulain palveluja ja muutokset tulevat voimaan 1.1.2025.

Asiakkaan maksut määräytyvät voimassa olevan lainsäädännön ja päätöksen perusteella.

Jos vammaispalvelupäätös tai kehitysvammalain mukainen päätös on annettu ennen 1.1.2025 päivää voimassa olleiden säännösten perusteella, määräytyy asiakasmaksu tai palvelun maksuttomuus asiakasmaksulain säännösten perusteella, jotka ovat olleet voimassa ennen 1.1.2025 ajankohtaa.

Jos vammaispalvelupäätös tai kehitysvammalain mukainen päätös on annettu 1.1.2025 voimaan tulleiden säännösten perusteella, määräytyy asiakasmaksu tai palvelun maksuttomuus 1.1.2025 voimaan tulleiden asiakasmaksulainsäädännösten perusteella.

Asiakkaan maksuttomat palvelut, kun asiakkaan palvelut on järjestetty vammaispalvelulain (380/1987) tai kehitysvammalain (519/1977) nojalla

Vammaispalvelulain (380/1987) mukaisista palveluista maksuttomia ovat:

- kuntoutusohjaus ja sopeutumisvalmennus sekä muut vammaispalvelulain tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeelliset palvelut (VPL 8 §)
- päivätoiminta kuljetusta ja aterioita lukuun ottamatta (VPL 8 §)
- vammaispalvelulain ja -asetuksen nojalla myönnetty henkilökohtainen apu ja palveluasumiseen liittyvät erityispalvelut. Henkilökohtaisesta avusta ja palveluasumisen erityiskustannuksista voidaan kuitenkin periä maksu silloin, kun

henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaispalvelulain (380/1987) nojalla, kuten tapaturma- tai liikennevakuutuslakiin perustuen.

- tutkimukset, joita tarvitaan sen selvittämiseksi, onko henkilö oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin ja tukitoimiin (VPL 11 §)

Kehitysvammalain (519/1977) mukaisista palveluista maksuttomia ovat:

- erityishuolto (hoiva ja huolenpito)
- kuljetus erityishuollon palveluihin
- osittainen ylläpito alle 16-vuotiaalta ja oppivelvolliselta nuorelta sen lukuvuoden loppuun, jonka aikana hän täyttää 16 vuotta

Asiakkaan maksuttomat palvelut uuden vammaispalvelulain (675/2023) nojalla 1.1.2025 alkaen

- valmennus (VPL 7 §), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta ja valmennukseen liittyvästä liikkumisen tuesta
- henkilökohtainen apu (VPL 9 §)
- erityinen osallisuuden tuki (VPL 12 §)
- vaativa moniammatillinen tuki (VPL 16 §), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta
- asumisen tuki (VPL 18 §), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta
- kotona järjestettävä lapsen asumisen tuki (VPL 19 §)
- esteettömän asumisen tuki (VPL 22 §)
- lyhytaikainen huolenpito (VPL 24 §), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta
- päivätoiminta (VPL 25 §), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta
- kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta (VPL 27§), mutta maksu peritään kuitenkin ylläpidosta
- liikkumisen tuki (VPL 28 §). Peritään enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu.
- VPL 34 §:ssä tarkoitetut muut vammaispalvelulain tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittavat palvelut
- tuettu päätöksenteko (14 §), kun palvelua aletaan järjestämään 1.1.2025 lukien

Kaikkiin edellä mainittuihin vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin liittyvä apu ja tuki ovat maksuttomia.

Lisäksi maksuttomia ovat:

- lyhytaikaisena huolenpitona järjestettävään aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvä ylläpito (VPL 24 §)
- päivätoiminnan (VPL 25 §) ja kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan (VPL 27 §) matkat (jos asiakkaalla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty

itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia)

- asumisen tukeen ja kotona järjestettävään lapsen asumisen tukeen sisältyvät palvelut

Asumisen tuesta ja henkilökohtaisesta avusta peritään saatua korvausta vastaava maksu, jos henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaispalvelulain nojalla.

1.1.2025 voimaan tulevan kehitysvammaisten erityishuoltolain muutoslain (676/2023) palveluista maksuttomia ovat:

- erityishuolto ja tahdosta riippumattomaan erityishuoltoon tai sitä edeltävään tutkimukseen määrätyn henkilön kuljetus toimintayksiköiden välillä

Päivä- ja työtoiminta

Asiakkaan palvelu on järjestetty kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) nojalla:

Erityshuoltolain mukaiseen päiväaikaiseen toimintaan liittyvät kuljetukset ovat maksuttomia.

Asiakkaan palvelu on järjestetty vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987) nojalla:

Kuljetus päivätoimintaan: Peritään enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu.

Asiakkaan palvelu on järjestetty uuden vammaispalvelulain (675/2023) mukaisesti:

Matkat § 25 mukaiseen päivätoimintaan tai § 27 mukaiseen kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaan ovat maksuttomia, jos vammaisella henkilöllä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Kaikissa yllä mainituissa työ- ja päivätoimintamuodoissa asiakasmaksuna peritään maksu aterioista toteutuman mukaan:

Lounas (sis. kahvin)	6,80 €
Välipala tai kahvi + pulla	1,50 €
Vain kahvi	1,00 €

Koululaisten aamu-, iltapäivä- ja lomatoiminta

Asiakkaan palvelu on järjestetty kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) nojalla:

- matkat aamu-, iltapäivä- ja lomatoimintaan ovat maksuttomia
- ylläpitomaksua ei peritä alle 16-vuotiaalta
- muilta ylläpitomaksuna peritään ateriamaksu toteutuman mukaan

Asiakkaan palvelu on järjestetty uuden vammaispalvelulain (675/2023) nojalla:

- Vammaiselle henkilölle välttämättömät matkat lyhytaikaisen huolenpidon palveluihin järjestetään vammaispalvelulain 28 §:n mukaisena liikkumisen tukena.
- Matkoista aamu-, iltapäivä- ja lomatoimintaan peritään 7-18-vuotiailta aina pienin liikkumisen tuen omavastuuosuus matkan pituudesta riippumatta
- ylläpitomaksuna peritään ateriamaksu toteutuman mukaan

	Yli 16-vuotiaat	Alle 16-vuotiaat
Aamupala	2,00 €	1,30 €
Lounas	6,80 €	3,40 €
Välipala	1,50 €	1,30 €

Vammaispalvelulain, kehitysvammalain ja omaishoitolain perusteella järjestetyn lyhytaikaisen asumispalvelun maksut

Lyhytaikaisella asumispalvelulla tarkoitetaan yhtäjaksoisesti alle kuukauden kestävää asumisen tarvetta, asumisen arviointijaksoa tai asumisharjoittelua.

Erityishuoltolain mukaiseen toimintaan liittyvät matkat ovat maksuttomia. Muissa tapauksissa asiakas vastaa itse kuljetuskustannuksista.

Omaishoitajan lakisääteinen vapaa (maksu koskee yli 16-vuotiaita)

Maksu omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana tarjottavista palveluista	13,70 € / vuorokausi
---	----------------------

Alle 16-vuotiaat, lyhytaikainen asumispalvelu

Tilapäisestä asumisesta, intervalliasumisesta ja lyhytaikaisesta perhehoidosta peritään asiakasmaksuna aterioista toteuman mukaan.

Aamupala	1,30 €
Lounas	3,40 €
Välipala	1,30 €
Päivällinen	3,10 €
Ilta-pala	1,30 €
Ravintopäivä	10,50 €

Yli 16-vuotiaat, lyhytaikainen asumispalvelu

Tilapäinen asuminen, intervalliasuminen, lyhytaikainen perhehoito (Lisäksi maksu aterioista toteuman mukaan.)	23,70 € / kalenterivuorokausi
Aamiainen	2,00 €
Lounas	6,80 €
Välipala	1,50 €
Päivällinen	4,40 €
Ilta-pala	2,00 €
Ravintopäivä	16,70 €

Yli 16-vuotiaiden osavuorokautisesta lyhytaikaisesta asumispalvelusta (max. 8 h) peritään aterioista toteuman mukaan. Yli 8 tuntia kestävästä asumispalvelusta peritään lisäksi vuorokausimaksu tilapäisestä asumisesta.

Asumisharjoittelu

Asumisharjoittelu, tuettu asuminen Stella	7,00 € / kalenterivuorokausi
---	-------------------------------------

Lyhytaikainen laitospalvelu (alle 3 kk)*

Lyhytaikainen laitospalvelu	71,50 € / hoitopäivä
Lyhytaikainen laitospalvelu maksukaton täyttymisen jälkeen	26,80 € / hoitopäivä
Lyhytaikainen laitospalvelu osapäivä (päivä-/yöhoito)	32,80 € / hoitopäivä

* arviointi-, kriisi- ja kuntoutusjakso sekä tahdosta riippumaton erityishuolto

Vammaispalvelulain ja kehitysvammalain perusteella järjestetty pitkäaikainen asumispalvelu

Asiakas maksaa itse vuokran, sähkö- ja vesimaksut (voivat sisältyä vuokraan), ateriat ja muut jokapäiväiseen elämään liittyvät kustannukset sekä ylläpitomaksun. Kehitysvammalain ja vammaispalvelulain mukaisesta asumisesta peritään ylläpitomaksua (maksua ei peritä henkilökunnan antamasta hoivasta ja huolenpidosta). Ylläpidolla tarkoitetaan sellaisia vastaavia menoja, joista henkilölle aiheutuisi kustannuksia joka tapauksessa. Täysi vuokra ja vesi- ja/tai sähkömaksu peritään, jos asiakas on poissa kokonaisen kuukauden.

Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen yli 16-vuotiaat

Asumiseen sisältyvä ylläpitomaksu	
Sähkö (jos sähkö ei sisälly vuokraan)	26,00 € / kuukausi
Vesi (jos vesi ei sisälly vuokraan)	23,20 € / kuukausi

Maksu yhteisten yleisten tilojen laitteiden, välineiden, huonekalujen ja tarvikkeiden käytöstä a. mukaan lukien yksikön pesutuvan käyttö b. ilman yksikön pesutuvan käyttöä	37,70 € / kuukausi 30,10€ / kuukausi
Valinnaiset	
Saunan käyttö	3,80 € / kerta
Yksikön siivousvälineiden ja puhdistusaineiden käyttö omaan huoneeseen	5,10 € / kuukausi
Hygieniatarvikkeet Asumisyksiköstä on mahdollista ostaa hygieniatuotteet: wc-paperi, suihkusaippua, shampoo, hammasharja ja -tahna (ei tuotteet hammasproteesien puhdistukseen), perusvoide (ei reseptilääke) Pääsääntöisesti asiakas itse huolehtii hygieniatarvikkeistansa.	13,70 € / kuukausi
Ateriamaksut	
Aamiainen	2,00 €
Lounas	6,80 €
Välipala	1,50 €
Päivällinen	4,40 €
Illtapala	2,00 €
Ravintopäivä	16,70 €

Lapsen asumisen tuki kodin ulkopuolella

Jos se on perheen toimeentulon edellytykset ja perheen elatusvastuu huomioon ottaen perusteltua, lapsen asuessa vammaispalvelulain (675/2023) 19 §:n nojalla kodin ulkopuolella, hyvinvointialue voi periä lapsen vanhemmilta kodin ulkopuolella järjestettävästä lapsen asumisen tuesta lapsen elatuksesta aiheutuneiden kustannusten johdosta maksun, joka on enintään lapsen elatuksesta annetun lain 1–3 §:n nojalla määräytyvän elatusavun suuruinen.

Lapselta ja hänen vanhemmiltaan 1–3 momentin nojalla perittävä maksu voi olla yhteensä enintään 534,60 euroa kuukaudessa (2026).

Hyvinvointialueen on lapselta maksua periessään huolehdittava siitä, että lapsen henkilökohtaiseen käyttöön jää käyttövara, joka on perhehoidossa asuvalle lapselle vähintään 7 c §:n 3 momentissa säädetyn pitkäaikaisen perhehoidon käyttövaran suuruinen ja pienryhmässä asuvalle lapselle vähintään 7 c §:n 3 momentissa säädetyn pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen käyttövaran suuruinen.

Poissaolo vaikuttaa kuukausimaksun määrään siten, että maksu pienenee suhteessa poissaolopäivien määrään (koko vuorokausi). Yhden vuorokauden maksun lasketaan olevan 1/30 kuukausimaksusta.

Esimerkki:

Lapsi menee kotiin vanhempiensa luokse perjantaina koulupäivän jälkeen ja palaa asumisyksikköön sunnuntai-iltana. Tällöin kuukausimaksusta vähennetään yksi poissaolopäivä (lauantai). Kuukausimaksun ollessa 534,60 euroa tämä merkitsee sitä, että yhden vuorokauden osalta vähennetään 17,82 euroa (534,60 euroa/30), ts. kuukausimaksu on tuolta kuukaudesta 516,78 euroa.

Ohjattu asuminen (palveluasuminen)

Ohjattu asuminen (palveluasuminen) sopii henkilölle, joka tarvitsee jonkin verran apua, tukea ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissaan. Apua, tukea ja ohjausta saa palvelutarpeen mukaan aamuisin, päivisin, iltaisin ja viikonloppuisin. Henkilökuntaa ei ole paikalla yöllä.

Asumiseen sisältyvä ylläpitomaksu	
Sähkö (jos sähkö ei sisälly vuokraan eikä asiakkaalla ole omaa sähkösopimusta)	26,00 € / kuukausi
Vesi (jos vesi ei sisälly vuokraan eikä asiakkaalla ole omaa vesisopimusta)	23,20 € / kuukausi

Maksu yhteisten yleisten tilojen laitteiden, välineiden, huonekalujen ja tarvikkeiden käytöstä	
a. mukaan lukien yksikön pesutuvan käyttö	37,70 € / kuukausi
b. ilman yksikön pesutuvan käyttöä	30,10 € / kuukausi
Valinnaiset	
Saunan käyttö	3,80 € / kerta
Yksikön siivousvälineiden ja puhdistusaineiden käyttö omaan huoneeseen	5,10 € / kuukausi
Ateriamaksut	
Aamiainen	2,00 €
Lounas	6,80 €
Välipala	1,50 €
Päivällinen	4,40 €
Illtapala	2,00 €
Ravintopäivä	16,70 €

Tuettu asuminen (tukiasuminen)

Tuetulla asumisella tarkoitetaan itsenäistä asumista, johon saa asumisen tukea yksilöllisen tarpeen mukaan.

Mikäli tuetussa asumisessa on vuokrasuhde hyvinvointialueeseen, niin saunan ja pesutuvan käytöstä laskutetaan seuraavasti:

Valinnaiset	
Saunan käyttö	3,80 € / kerta
Pesutuvan käyttö	3,80 € / kerta

Pitkäaikainen perhehoito yli 16-vuotiaat (yli 3 kuukautta)

Jos perhehoito on sisällytetty kehitysvammaisen henkilön erityishuolto-ohjelmaan, on erityishuolto maksutonta, mutta kehitysvammaisten ylläpidosta voi periä maksun. Perhehoidossa ylläpitona voidaan pitää asumisesta sekä ravinnosta ja muusta ylläpidosta aiheutuvia kuluja, kuten perhehoitokodin yhteisissä tiloissa yhteiskäytössä olevat laitteet, välineet sekä henkilökohtaisen hygienian (lukuun ottamatta vaippoja), vaatehuollon, siivous- ja puhdistuskulut ja kohtuulliset virkistys- ja matkakulut.

Asumiseen liittyvästä ylläpidosta perittävä maksu	439,40 € / kk (aterioiden raaka-ainekustannukset 8,14 € / vrk, vuokraosuus 152,50 € / kk ja muut ylläpitokustannukset 42,70 € / kk)
---	---

Pitkäaikainen laitospalvelu (yli 3 kuukautta)

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksut perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 7 c §:ään ja lyhytkestoisen laitoshoidon maksut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (912/1992) 12 §:ään. Pitkäaikaisen laitoshoidon maksu veloitetaan hoidon aloituspäivästä lähtien, kun ympärivuorokautisen hoidon arvioidaan kestävän kauemmin kuin kolme kuukautta. Muussa tapauksessa maksu määrätään, kun henkilö on ollut laitoshoidossa yli kolme kuukautta ja hoidontarpeen arvioidaan jatkuvan. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, ja asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä vähintään 131 euroa. Maksuun sisältyvät asuminen, ateriat ja lääkkeet.

Muut vammaispalvelun maksut

Km-korvaus / kustannus asumisyksikön autoa käytettäessä	0,33 €/km
Kahvi kokoontumisissa	1,50 € (kahvi + pulla) 1,00 € (vain kahvi)

Vammaispalvelulain mukaiset liikkumista tukevat palvelut (kuljetuspalvelu)

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuullinen liikkumisen tuki, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Liikkumisen tukea on järjestettävä:

- työ- ja opiskelumatkoihin
- vanhan, edelleen osittain voimassa olevan sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 d ja e §:n mukaisen työllistymistä tukevan toiminnan ja työtoiminnan matkoihin sekä
- muun tavanomaisen elämän matkoihin.

Kuljetuspalvelusta peritään omavastuuna julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu. (Asiakasmaksulaki 7 f §)

Omavastuut

Enimmäiskilometrimäärä	Aikuiset (19 v ->)	Lapset ja nuoret (7 – 18 v)
15	2,20 €	2,00 €
22	4,70 €	2,80 €
25	5,50 €	4,00 €
30	6,50 €	4,20 €
35	7,40 €	4,50 €
40	8,10 €	5,00 €
45	8,90 €	5,40 €
50	9,60 €	5,80 €
60	11,20 €	6,80 €
70	12,80 €	7,80 €
80	14,30 €	8,70 €
90	15,60 €	9,50 €
100	16,90 €	10,30 €
110	20,40 €	12,40 €
120	22,00 €	13,40 €
130	23,50 €	14,30 €
140	25,20 €	15,40 €
150	26,30 €	16,00 €
160	27,80 €	17,00 €
170	29,20 €	17,80 €
180	31,10 €	19,00 €
190	32,70 €	19,90 €
200	34,50 €	21,00 €
220	37,20 €	22,70 €
240	40,30 €	24,60 €
260	43,60 €	26,60 €
280	46,60 €	28,40 €
300	49,90 €	30,40 €

5.3 Psykososiaaliset palvelut

Psykososiaaliin palveluihin kuuluvat mielenterveys-, riippuvuus- ja päihdehoitopalvelut, joita järjestetään perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon palveluina. Palvelut tuotetaan avohoidon, osastohoidon ja laitostuntoutuksen palveluina.

Maksuttomat palvelut

- Perus- ja erikoissairaanhoidotasolla annettavat polikliiniset hoito-, ohjaus- ja neuvontapalvelut sekä kiireetön ja akuutti psykososiaalinen tuki
- Perus- ja erikoissairaanhoidotason palveluissa toteutettava mielenterveyshäiriöiden tutkimus, hoito ja lääkinällinen kuntoutus ja päihdehuoltoa koskeva tutkimus, hoito ja lääkinällinen kuntoutus
- Avohuollossa toteuttava sosiaalityö, sosiaaliohjaus ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut
- Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien päivätoiminta ja päiväosastotoiminta

Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu

Maksu peruuttamattomasta ajasta tai myöhässä peruutettu aika	60,60 €	• Peritään kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä. • Peruutus on tehtävä viimeistään yksi arkipäivä ennen käyntiaikaa. • Maksu voidaan periä, vaikka itse käynti olisi maksuton.
--	----------------	---

Hoito-osastot

Psykiatrian lyhytaikainen laitoshoido	32,80 € / hoitopäivä	• Peritään kalenterivuorokautta kohden • Alle 18-vuotiailta lapsilta laskutetaan korkeintaan 7 hoitopäivää/kalenterivuosi • ”Maksuja ei saa myöskään periä mielenterveyslain 9 §:n perusteella järjestetyn tarkkailun ajalta, jos tarkkailtavaksi otettua ei tarkkailun perusteella määrätä mainitun lain 8 §:ssä tarkoitettuun
---------------------------------------	-----------------------------	---

		tahdosta riippumattomaan hoitoon.” (Asiakasmaksuasetus 12 §)
Laitosmuotoinen päihdekuntoutus	71,50 € / hoitopäivä	• Pixnekliniikka • Päihdepsykiatrinen osasto: katkaisuhoidon aloitus • Päihdepsykiatrinen osasto: korvaushoidon aloitus • Päihdekuntoutuksen ostopalvelut, eli laitosmuotoinen päihdekuntoutus • Peritään kalenterivuorokautta kohden
Laitosmuotoinen päihdekuntoutus (vapaakortti)	26,80 € / hoitopäivä	• Pixnekliniikka • Päihdepsykiatrinen osasto: katkaisuhoidon aloitus • Päihdepsykiatrinen osasto: korvaushoidon aloitus • Päihdekuntoutuksen ostopalvelut, eli laitosmuotoinen päihdekuntoutus • Peritään kalenterivuorokautta kohden

Tuettu asuminen omassa kodissa tai palveluntuottajan tukiasunnossa

Palvelulla tuetaan mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kuntoutumista, asumista ja arjen hallintaa. Asiakkaat asuvat joko omassa kodissaan (vuokra- tai omistusasunto) tai palveluntuottajan asumisyksikössä sijaitsevassa tukiasunnossa. Palvelu perustuu palvelutarpeen arviointiin, sosiaalityöntekijän tekemään viranhaltijapäätökseen ja asiakas- ja kuntoutussuunnitelmaan.

Palvelumaksu määräytyy kuukausittain jatkuvan ja säännöllisesti kotona annettavan palvelun maksuperusteiden mukaisesti (asiakasmaksulaki § 10 e). Palvelumaksu muodostuu asiakkaalle annettujen palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukykyyn ja perheeseen perusteella. Ks. taulukko:

Taulukko: Jatkuvasta ja säännöllisesti kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävät maksut

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	699	1290	2025	2503	3030	3481

	Maksuprosentti perheen koon mukaan					
Palvelutunnit kuukaudessa	1 henkilö	2 henkilöä	3 henkilöä	4 henkilöä	5 henkilöä	6 henkilöä tai enemmän
4 tuntia tai vähemmän	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 tai enemmän	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

Palvelumaksua määritettäessä tulot huomioidaan asiakasmaksulain § 10 f mukaisesti.

Tuetun asumisen kuukausimaksu	Asiakasmaksulain § 10 e mukaan
Tukiasunnon vuokra	Palveluyksikön mukainen
Henkilökohtainen käyttöön jäävä summa (sisältää ateriakustannukset)	Perustoimeentulotuen perusosan mukainen

Yhteisöllinen asuminen

Palvelulla tuetaan mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kuntoutumista, asumista ja arjen hallintaa. Asiakkaat asuvat palveluntuottajan asumisyksikössä sijaitsevassa asunnossa. Palvelu perustuu palvelutarpeen arviointiin, sosiaalityöntekijän tekemään viranhaltijapäätökseen ja asiakas- ja kuntoutussuunnitelmaan.

Palvelumaksu määräytyy kuukausittain jatkuvan ja säännöllisesti kotona annettavan palvelun maksuperusteiden mukaisesti (asiakasmaksulaki § 10 e). Palvelumaksu muodostuu asiakkaalle annettujen palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheeseen perusteella. Ks. Taulukko: **Jatkuvasta ja säännöllisesti kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävät maksut**

Palveluasumisen kuukausimaksu	Asiakasmaksulain § 10 e mukaan
Palveluasunnon vuokra	Palveluyksikön mukainen
Perustarvikemaksu hygieniatuotteet: wc-paperi, suihkusaippua, shampoo, hammasharja ja -tahna (ei tuotteet hammasproteesien puhdistukseen), perusvoide (ei reseptilääke)	13,70 € / kuukausi

Ateriamaksu enintään / päivä	16,70 €
Aamiainen	2,00 €
Lounas	6,80 €
Iltapäiväkahvi	1,50 €
Päivällinen	4,40 €
Iltapala	2,00 €
Henkilökohtainen käyttöön jäävä summa (sisältää ateriakustannukset)	Perustoimeentulotuen perusosan mukainen
Pesutuvan käyttö	3,80 € / kerta
Saunan käyttö	3,80 € / kerta
Tilapäinen hoito, intervallihoito Tilapäinen asuminen, intervalliasuminen (ei lasketa mukaan maksukattoon, ei sisällä aterioita)	23,70 € / kalenterivuorokausi

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Palvelulla tuetaan niiden mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kuntoutumista, asumista ja arjen hallintaa, joilla palvelutarve on ympärivuorokautinen. Asiakkaat asuvat palveluntuottajan asumisyksikössä sijaitsevassa asunnossa. Palvelu perustuu palvelutarpeen arviointiin, sosiaalityöntekijän tekemään viranhaltijapäätökseen ja asiakas- ja kuntoutussuunnitelmaan.

Palvelumaksu määräytyy asiakasmaksulain § 7:n mukaisesti. Maksu vahvistetaan asiakkaan (ja mahdollisen puolison) kuukausittaisten nettotulojen perusteella. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty laissa säädetty vähennykset. Jos asiakkaan avio- tai avopuoliso jää kotiin asumaan ja tehostettuun palveluasumiseen siirtyvän henkilön tulot ovat suuremmat, palvelumaksu saa vähennysten jälkeen olla enintään 42,5 prosenttia puolisoiden yhteenlasketuista kuukausituloista. Tällöinkin nettotuloista on ensin tehtävä laissa säädetty vähennykset.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen maksuja määritettäessä otetaan huomioon asiakkaan (tai hänen puolisonsa) jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen (nettotulot).

Maksun perusteena olevat tulot (10 b §):

- eläkkeet, myös ulkomailta saadut
- hoitotuki
- vuosittain toistuvasti saatuja tuloja ovat esimerkiksi osinko- ja korkotulot
- vuokratulot
- muut säännölliset tulot
- laskennallinen metsätulo.

Ennen kuin pitkäaikaisen palveluasumisen maksut määrätään, asiakkaan tuloista on tehtävä seuraavat vähennykset (10 c ja 10 d §)

- Palveluasumisen vuokra vähennettynä asumistuella
- Laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä tarkoitetun terveydenhuollon ammattihenkilön määräämien ja sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden todelliset kustannukset, kuitenkin enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun verran.
- Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset vähennetään asiakkaan tai hänen edustajansa hakemuksesta siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi.
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu, jonka suuruudesta säädetään holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 44 §:n 5 momentin nojalla.
- Edunvalvojavaltuutetun palkkio kuitenkin enintään edellä tarkoitetun edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena.
- Asumiskustannukset otetaan huomioon seuraavasti:
 - o omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut viimeisten kuuden kuukauden ajalta. Vähennys on voimassa niin kauan, kun menot ovat ajankohtaiset, mutta korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.
 - o vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 52 §:ssä tarkoitetulta vuokralaisen irtisanomisajalta
 - o asumisoikeusasunnon asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) 16 §:ssä tarkoitettu käyttövastike ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut kolmelta kuukaudelta.

Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä vähintään 195 euroa kuukaudessa. Asiakasmaksun vahvistamiseksi käytetään tuloseselvityslomaketta.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kuukausimaksu	Asiakasmaksulain § 7 mukaan
Palveluasunnon vuokra	Palveluyksikön mukainen
Perustarvikemaksu hygieniatuotteet: wc-paperi, suihkusaippua, shampoo, hammasharja ja -tahna (ei tuotteet hammasproteesien puhdistukseen), perusvoide (ei reseptilääke)	13,70 € / kuukausi
Vähimmäissumma henkilökohtaiseen käyttöön	195,00 € / kuukausi
Tilapäinen hoito, intervallihoito Tilapäinen asuminen, intervalliasuminen (ei lasketa mukaan maksukattoon)	41,30 € / kalenterivuorokausi

Päivä- ja työtoiminta

Päivätoiminnassa asiakasmaksuna peritään ateriamaksu toteutuman mukaan.

Lounas (sis. kahvin)	6,80 €
Välipala tai kahvi + pulla	1,50 €
Vain kahvi	1,00 €

Muut maksut

Km-korvaus / maksu asumisyksikön autoa käytettäessä	0,33 €/km
---	------------------

6. Lapsiperhepalvelut ja lastensuojelu

Lapsiperheiden kotipalvelu

Tilapäinen kotipalvelu lapsiperheille

Tilapäinen kotipalvelu lapsiperheille	• 15,60 € (3 h tai vähemmän) • 31,20 € (yli 3 h)
---------------------------------------	--

Säännöllinen kotipalvelu

Säännöllisistä käynneistä asiakas maksaa kotipalvelusta bruttotulojen, perheen koon ja palvelun määrän mukaan määräytyvän kuukausimaksun (Asiakasmaksulaki 7 b §).

Pohjanmaan hyvinvointialueella peritään kuukausimaksu säännöllisestä kotipalvelusta, jos palvelu jatkuu vähintään kahden kuukauden ajan ja käyntejä on yli kaksi kertaa viikossa.

Jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon tulorajat ja maksut

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	699	1290	2025	2503	3030	3481

	Maksuprosentti perheen koon mukaan					
Palvelutunnit kuukaudessa	1 henkilö	2 henkilöä	3 henkilöä	4 henkilöä	5 henkilöä	6 henkilöä tai enemmän
4 tuntia tai vähemmän	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00

14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 tai enemmän	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

Esimerkkilaskelma: Bruttotulot 3500 €/kk – 2025 € (kolmen hengen talouden vähennys) x 0,18 (maksuprosentti kun palveluntarve 20 t/kk) = 265,50 € / kk kotipalvelumaksu.

Lastensuojelun maksut

Sovellettavat lait: Asiakasmaksulaki 7 § ja 14 §, asiakasmaksuasetus 20 §, lastensuojelulaki 417/2007 19 § ja 77 §, L lapsen elatuksesta 704/1975, lapsilisälaki 11 §, elatustukilaki 11 §, Työttömyysturvalaki 9 §, vammaisetuuksista 27 §, laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista 48 §

Asiakasmaksulain 4 §:n 4-kohdan mukaan lastensuojelulaissa tarkoitettu lasten ja nuorten huolto on maksutonta. Asiakasmaksulain 7 §:ssä säädetysti maksu voidaan periä 4 §:n 4-kohdasta poiketen lastensuojelulain nojalla avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona lapselle annetusta perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalvelusta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi. Myös edellä kuvattujen erillislakien nojalla

lapselta tai lapsen vanhemmalta voidaan periä Kelan maksamia etuuksia sijoituksen ajalta hoidon korvaukseksi.

Vanhemmilta perittävät maksut

Lastensuojelulain nojalla avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona lapselle annetusta perhehoidosta tai laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi peritään, milloin se on asianomaisten toimeentulon edellytykset ja huollolliset näkökohdat huomioon ottaen perusteltua, lapsen vanhemmilta maksu, joka on määrältään enintään lapsen elatuksesta annetun lain 1-3 §:n perusteella määräytyvän elatusavun suuruinen (Asiakasmaksulaki 7 § 1 mom.).

Lapsen vanhemmilta perittävä maksu jaetaan heidän keskenänsä maksukyvyn mukaan (Asiakasmaksuasetus 20 § 1 mom.).

Vanhemmalta perittävän maksun suuruutta arvioitaessa otetaan huomioon vanhemman ikä, työkyky ja mahdollisuus osallistua ansiotyöhön, käytettävissä olevien varojen määrä sekä vanhemman lakiin perustuva muu elatusvastuu; sekä lapsen kyky ja mahdollisuudet itse vastata elatuksestaan sekä seikat, joiden johdosta vanhemmille ei aiheudu lapsen elatuksesta kustannuksia tai ne ovat vähäiset. (L. lapsen elatuksesta 2 §). Maksettavien etuuksien perinnät aloitetaan, jos sijoitus kestää pidempään kuin 1 kuukauden ajan. Etuudet, joista pitää laatia erillinen sopimus, perintä aloitetaan 4 kuukauden kuluessa, jos kyseessä on pitkäaikainen sijoitus.

Lapselta tai nuorelta perittävä maksu

Hyvinvointialue voi maksua vahvistamatta periä ja nostaa lapselle tulevat elatusavut siltä ajalta, jolloin lapsi saa lastensuojelulain nojalla annettua perhehoitoa, laitoshuoltoa tai asumispalveluja sekä käyttää elatusavut perhehoidosta, laitoshoidosta tai asumispalvelusta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi (asiakasmaksulaki 7 § 2 mom.). Lastensuojelulain nojalla annetusta perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi voidaan periä kohtuulliseksi katsottu maksu myös muista lapsen tai nuoren asiakasmaksulain 14 §:n mukaisista tuloista, korvauksista tai saamisista. Asiakasmaksulain 14 §:n mukaiset lapsen/nuoren tulot, korvaukset tai saamiset ovat:

- eläkkeet
- elinkorot
- elatusavut
- avustukset
- muut jatkuvat taikka kertaluontoiset tulot, korvaukset tai saamiset (esim. opintotuki, vammaistuki, kuntoutusraha)

Lapsen /nuoren tuloista perittävän maksun määrä ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia ja se voi olla enintään 2190,50 € /kk. (asiakasmaksuasetus 20 § 2 mom.) Lapsen tai nuoren asiakasmaksulain 14 §:n mukaisista tuloista, korvauksista tai

saamista varataan kalenterikuukausittain vähintään 40 % lapsen/nuoren itsenäistymisvaroiksi, ja enintään 60 % käytetään hoidon korvaukseksi. Itsenäistymisvarojen määrää laskettaessa lapsilisää ei oteta huomioon. (Lastensuojelulaki 77 §).

Asiakasmaksut

Jos vanhempaa ei tavoiteta tai vanhempi ei ole halukas tekemään elatussopimusta, hänelle voidaan määrätä asiakasmaksulain 7 §:n mukainen lastensuojelun asiakasmaksu tai elatusta haetaan käräjäoikeudesta. Asiakasmaksusta kerrytetään niin ikään lapselle itsenäistymisvaroja samoin periaattein, kuin muista lapselta tai vanhemmalta perittävistä etuuksista. Juridista estettä itsenäistymisvarojen kerryttämiselle asiakasmaksuista ei ole.

Lastensuojelun asiakasmaksun määräytymisen perusteet

Asiakasmaksun määräytymisperusteet ovat tällä hetkellä erilaiset kuin elatusavun. Laissa ei ole tarkempia määräyksiä siitä, miten maksu tulisi vanhemmille määrätä. Pohjanmaan hyvinvointialueella vanhemmilta, joille ei ole vahvistettu elatusapua tai sitä ei peritä, peritään lastensuojelun asiakasmaksu alla olevan taulukon mukaisesti:

Tulotaso (netto)	Perintä %
0 € - 600 €	Ei perintää
601 € - 800 €	10 %
801 € - 1 000 €	12 %
1 001 € - 1 200 €	14 %
1 201 € -	16 %

Kun vanhemmalle on määrätty taulukon mukainen asiakasmaksu ja sijoitettuja lapsia on useampia, maksua korotetaan sijoitettujen lasten lukumäärän mukaan seuraavasti:

Sijoitettuja lapsia (lukumäärä)	Korotus %
1	Ei korotusta
2	15 %
3	30 %
4	45 %
5 tai useampi	60 %

Elatusavun periaatteen mukainen laskutustapa asiakasmaksussa on vanhemman elämäntilannetta yksilöllisemmin huomioiva, ja täten useissa tilanteissa määrältään pienempi kuin edeltävä todettu kaavamainen laskutapa.

Elatusavun määrää laskettaessa ensin kartoitetaan kyseessä olevan lapsen laskennalliset pakolliset menot, jotka muodostuvat hänen ikänsä mukaisista yleisistä kustannuksista. Lapsen välttämättömät menot jaetaan vanhempien kesken, heidän elatuskykyjensä mukaisessa suhteessa. Vanhemman elatuskyky saadaan vähentämällä vanhemman nettotuloista hänen pakolliset menonsa kuten ruoka- ja asumismenonsa.

7. Asiaksmaksujen perimättä jättäminen ja alentaminen

Sosiaali- ja terveystalvelujen asiaksmaksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava niissä tilanteissa, joissa asiaksmaksu heikentää asiakkaan toimeentulon edellytyksiä ja elatusvelvollisuuden toteutumista (asiaksmaksulaki 11 §. Asiaksmaksun perimättä jättäminen ja alentaminen ovat ensisijaisia toimenpiteitä toimeentulotukeen nähden.

Asiaksmaksua voidaan alentaa tai jättää se kokonaan perimättä tapauskohtaisen tarve- ja tilannearvion perusteella. Maksun alentaminen perustuu tulo- ja menolaskelmaan. Asiakkaan maksukykyä arvioitaessa huomioidaan myös puolison tulot ja menot. Päätös maksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä tehdään hakemuskuukauden alusta alkaen. Alennusta ei myönnetä, jos asiakkaan säästöt ylittävät 4000 € tai jos pariskunnan yhteenlasketut säästöt ylittävät 8000 €.

Maksun alentamista tai perimättä jättämistä voi hakea kaikista sosiaalihuollon maksuista (sekä tulosidonnaiset että tasasuuruiset maksut) ja terveydenhuollon maksuista, jotka määräytyvät tulojen mukaan (tulosidonnaiset maksut) kuten:

- kotihoito
- kotona asumisen tukipalvelut kuten esim. turvapuhelin, kylvetyspalvelu ja ateriapalvelu
- vammaispalvelut
- liikkumista tukevat palvelut
- pitkäaikaiset asumispalvelut (tuettu- ja yhteisöllinen asuminen sekä ympärivuorokautinen palveluasuminen)
- lapsiperheiden kotipalvelu
- lyhytaikainen sosiaalihuollon laitoshoido
- pitkäaikaisen laitoshoido
- sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut (paitsi vieroitushoido)

Maksun alentaminen tai perimättä jättäminen ei koske terveydenhuollon tasamaksuja esimerkiksi:

- terveysasemien käyntimaksut
- sairaalan maksut kuten poliklinikkamaksut
- hammashoidon maksut
- terapiamaksut kuten fysioterapian, ravitsemusterapian tai toimintaterapian maksut
- terveydenhuollon lyhytaikaisen laitoshoidon maksut
- vieroitushoido
- kotisairaalan maksut
- kotisairaanhoidon maksut
- lyhytaikainen terveydenhuollon laitoshoido (esim. sairaalassa)

Terveydenhuollon tasasuuruisiin maksuihin voi hakea Kelasta perustoimeentulotukea.

Maksun alentamista tai perimättä jättämistä voi hakea lomakkeella, joka löytyy Pohjanmaan hyvinvointialueen kotisivulta. Hakemuksesta on käytävä ilmi, mistä maksuista alennusta tai vapautusta haetaan, mistä alkaen ja millä perusteilla. Hakemuksessa on esitettävä selvitys tuloista ja menoista tositteineen. Puutteellinen hakemus viivästyttää asian käsittelyä.

Jos henkilöllä on kuollessaan maksamattomia maksuja Pohjanmaan hyvinvointialueelle ja perunkirjoituksessa todetaan, että kuolinpesä on varaton, pesänhoitaja voi lähettää perunkirjoituksen hyvinvointialueen potilas- ja asiakasreskontraan. Jos perunkirjoitus osoittaa, että varoja ei ole, maksamattomat laskut poistetaan. Jos on palveluja, joita ei ole laskutettu kolmen kuukauden kuluessa henkilön kuolemasta, maksut poistetaan.